

Sygn. akt II CSK 235/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku W. L. i J. L.
przy uczestnictwie A. L. oraz małoletnich J. L. i I.L.
o dział spadku i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczek postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 12 grudnia 2013 r.,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. oddala wniosek wnioskodawców o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W sprawie o dział spadku po M. L. i zniesienie współwłasności, Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 12 grudnia 2013 r., uwzględniając częściowo apelacje uczestniczek, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w K. przez podwyższenie spłat zasądzonych od wnioskodawców na rzecz każdej z uczestniczek, z kwot po 88 274,46 zł do kwot po 131 078,83 zł oraz ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 524 315,32 zł, zamiast, jak uprzednio, na kwotę 355 231,17 zł i oddalił w pozostałej części ich apelacje.

W skardze kasacyjnej skierowanej przeciwko postanowieniu Sądu Okręgowego w całości, uczestniczki jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazały kwotę 350 000 zł ; sposób jej obliczenia nie został przedstawiony. Z uzasadnienia skargi kasacyjnej wynika, że skarżące kwestionują stanowisko sądów obu instancji o dopuszczalności skutecznego dokonania czynności prawnej mającej za przedmiot przeniesienie własności bez zachowania formy aktu notarialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 519¹ § 2 i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. stanowią, że w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, o zniesienie współwłasności oraz o dział spadku, skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150.000 zł. Jak przyjmuje się w orzecznictwie, wartość przedmiotu zaskarżenia sprowadza się do wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego objętego zaskarżeniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaną przez strony wartością przedmiotu zaskarżenia i może dokonać jej sprawdzenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, nie publ., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, nie publ. i z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, Nr 1, poz. 11). Sprawdzenie jest niezbędne wówczas, gdy od tej wartości zależy dopuszczalność skargi kasacyjnej.

Badanie w sprawie niniejszej dopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia wymaga uwzględnienia, że uczestniczki, żona i córki M. L., stały się jego spadkobierczyniami w drodze dziedziczenia - każda z nich w 1/4 części, natomiast wnioskodawcy udział w spadku po nim, wynoszący 1/4 część, kupili do majątku wspólnego od trzeciej córki spadkodawcy.

Z tego fragmentu stanu faktycznego, z którym związane są zarzuty skargi kasacyjnej wynika, że w skład spadku po M. L. wchodziła m.in. zabudowana nieruchomości gruntowa, którą spadkodawca kupił aktem notarialnym w dniu 5 czerwca 2001 r., za kwotę 41.600 zł stanowiącą środki pieniężne przekazane mu przez rodziców. Na nieruchomości tej w chwili śmierci spadkodawcy znajdowały się budynek mieszczący dom weselny „L.” o wartości 357.900 zł, garaż o wartości 220.300 zł i budynek mieszkalny w stanie surowym o wartości 64.400 zł, a wartość gruntu wraz z uzbrojeniem wynosiła 275.400 zł, razem 918.000 zł. Wobec ustalenia, że majątek ten powstawał przy udziale rodziców spadkodawcy, przez świadczenie przez nich środków pieniężnych i przez dokonywanie czynności faktycznych, Sąd pierwszej instancji przyjął we wskazanym zakresie współwłasność, w częściach równych, to jest po $\frac{1}{3}$ części. Sąd drugiej instancji, mimo zarzutów apelacji uczestniczek, zaaprobował pogląd Sądu Rejonowego o możliwości/dopuszczalności powstania we wskazany sposób współwłasności nieruchomości (i jej części składowych) z tym, że przyjął, iż udziały w tej współwłasności są równe, to jest udział spadkodawcy wynosi $\frac{1}{2}$ część i jego rodziców małżonków L. - $\frac{1}{2}$ część, na zasadach wspólności ustawowej.

Jeżeli zatem w skardze kasacyjnej skarżące kwestionują koncepcję powstania prawa rzeczowego jakim jest współwłasność przez czynności faktyczne i zarzuty te dotyczą tego składnika majątkowego, który ma wartość 918.000 zł, a Sąd przyjął jego wartość jako 459.000 zł, to oznacza to, iż w wyniku przyjęcia takiej koncepcji utracona przez każdą skarżącą wartość wynosi ~ 112.750 zł ($918.000 \text{ zł} : 2 = 459.000 \text{ zł}$, $459.000 : 4 = 114.750 \text{ zł}$ oraz $918.000 \text{ zł} : 4 = 229.500 \text{ zł}$; $229.500 - 114.750 = 112.750 \text{ zł}$). Ta wartość, pomnożona przez trzy, zbliża się do podanej w skardze kasacyjnej kwoty 350.000 zł jako należnej łącznie uczestniczkom. Interes majątkowy każdej z uczestniczek musi być jednak oceniany oddzielnie, w zakresie bowiem należnej spadkobiercy spłaty pieniężnej i jej

wysokości nie występuje między spadkobiercami żaden rodzaj współuczestnictwa. Również podzielenie wskazanej w skardze kwoty 350.000 zł na trzy skarżące także nie daje jednostkowo kwoty 150.000 zł. Tymczasem ta kwota wyznacza próg, od którego skarga kasacyjna jest, w myśl art. 519¹ § 2 i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., dopuszczalna.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art.13 § 2 oraz art. 519¹ § 2 i § 4 pkt 4 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną.

Wniosek wnioskodawców o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym podlegał oddaleniu. Wniosek ten, zgłoszony w odpowiedzi na skargę, został powiązany wyłącznie z wnioskami o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i oddalenie skargi. Takie rozstrzygnięcie w sprawie nie zapadło, a podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o przyznanie tych kosztów powiązała wyłącznie z niektórymi, przez siebie wskazanymi, rozstrzygnięciami (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01 i z dnia 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12, niepubl.).